

ileana malançoju

kao čarobne vile

SPAVA JERONIM

Spava Jeronim sa glavom u mome naručju,
spava otvorenih očiju, pozno je
i bojim se da izvučem ruke ispod glave
Tiho je, nagnjem se nad njim.

Imaš jedno stakleno oko, Jeronime,
nije tako plavo k'o ono drugo oko,
i nije tako okruglo, ni tako duboko,
i valova ima u njemu kao na starim ikonama.

Usred oka je praznina nalik na zenicu
kao posle plača, a toliko je hladno
da počinjem da drhtim:
Jeronime, bojim se, ustaj Jeronime.

A on i dalje drži glavu u mome naručju
i spavajući otvorenih očiju samo sanja
da se nikada neće probuditi i dovikujem:
Tišina, molim vas tišina, Jeronim spava.

JERONIMU

Za tebe sam neraskidivo vezana, Jeronime,
i bojim se svega što će od sada doći.
Tvoje su zдробljene kosti meni pridodate
da bih mogla da dotaknem dirku
klavira na kojem želim da sviram.

I teško mi je da pevam, Jeronime,
a sve češće mi se plače.
Tvoja desna, vezana za moju desnu ruku
kraća je za čitav dlan,
kao tvoja leva ruka.

Tvoja je srebrna slepoočnica iskrivljena
kao na starim ikonama, Jeronime.
Moja slepoočnica sa lepim crtežima
počinje lagano da se krivi
i koči međ' izgledanim kostima.

Kroz tvoje oko od plavog stakla
vidim rastočeno svetlo
dirki na kojima želim da pevam.
Dodirnuh sedam boja
i čuh njihov jecaj.

KAO ČAROBNE VILE

Jeronime, kako se bojim, šta da činim?
Kako ću i šta se još može?
Pored vode u kojoj sam se kupala
od rođenja do tog trena
nijedan čovek nije prošao.

Čula sam kako dolaziš i ne znam kako
i nehotice potičah prema tebi.
Nisam znala da ću se tvoje smrti uplašiti
kada me budeš sreo u polju
u gluvo doba naći.

Sada stojim nepomična i vičem:
bože zašto nisi učinio tada
da dođe neko da mu kaže,
da mi priđe zatvorenih očiju,
jer moje je telo — k'o u vile čarobnice.

Prevela sa rumunskog
Florika Štefan

filip žakote

ptice, voće i cveće

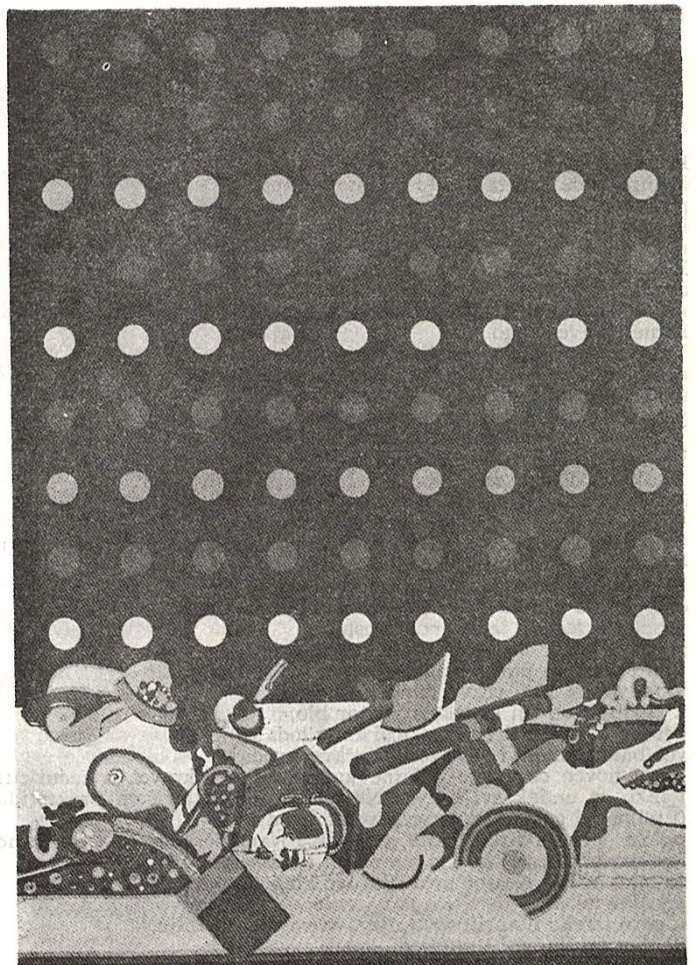
Komad sleđenog zlata gore u zori
a zatim taj laki dašak uz samu zemlju:
šta to prelazi tako iz jednog sna u drugi?
Vrelo, uteklo iz hladnog krila planina, ugarak?

Između ovog kamenja čovek ne čuje ptice
jedino, vrlo daleko, čekiće

+

Svaki cvet je tek cvet noći
koja se pravi da se primakla

No tamo odakle mu miris se diže
ne mogu očekivati da uđem
zato me toliko on pomućuje
i tako dugo čini da bdem
pred ovim vratima zatvorenim

branko miljuš »pad ikara II«

Svaka boja, svaki život
rađa se odande gde pogled zastaje

Ovaj svet je jedino kresta
nevidljivoga požara

+

Koračam
po vrtu od svežeg ugljčevlja
pod zaklonom mu lisnatim

sa ugljem usijanim na ustima

+

Sasvim na kraju noći
kad se taj povetarac podigao
koja se sveća savila?

Pre prvih ptica
ko može još da bde?
Vetar to zna, koji prelazi reke

Taj plamen, ili suza preokrenuta:
obol jedan za prevoznika

+

Oko:
vrela otvorena između trava

Ali odakle prispelo?
Iz daljega od najdaljeg
iz dubljega od najdubljeg

Verujem da sam ispio onaj svet

+

Voće vremenom modrije
kao usnulo pod maskom sna
u slami koja se žari
i prašini kasnog leta

Noć svetlucava

Trenutak kad bi se reklo
da i sam izvor vatra zahvata

+

Gde niko ne može ostati ni ući
eto ka čemu sam pojurio
kada je došla noć

To je želja za mesecom koji obasjava
druge želje u zatvorenoj kući

+

Slike prolaznije
od vetra jutarnjeg

Šta je to što se zatvara i opet otvara
izazivajući taj neizvesni dah
taj šum papira ili svile
i daščica od lakog drveta?

Taj šum oruđa tako udaljen
da bi se reklo, jedva, lepeza?

Trenutak smrt se činila zaludna
čak je i želja zaboravljena
zbog onog što se svija i razvija
ispred usana zore

*Preveli s francuskog:
G. Stojković-Badnjarević
A. Badnjarević*

danica vujkov

MALI MOJI VOJNICI RAZBUDITE SE

1.

Pitam se već mesecima zašto ne mogu da zaboravim male, bespomoćne vojnike. Mislila sam, svaki put kad sam odlazila, da ću ih zateći drugačije, sa drugačijim osmesima i pričama, sa drugačijim sjajem u očima, ali oni su me uvek dočekivali na mrtvoj straži pored sedam jednakih kreveta, pospani, dremljivi i mrzovoljni. Milovala sam njihovu kožu, i pitala ih da li znaju kakva je noć na Dunavu, i mesečina u parkovima zimi, pričala sam im o životu u svetovima koje oni još nisu videli, u zanosu sam im pevala najlepše pesme koje sam znala, mali moji vojnici, razbudite se, govorila sam, ali kako je noć prolazila i bližila se kraju, sve se više mračilo u mom srcu. Knjige su ostale noćas nepročitane, i na tu pomisao otvarala se preda mnom praznina veća od mene same, i bežala sam što dalje od dremljivih vojnika, kako bih umirila svoje srce. Uvek sam govorila da je to poslednji put, i htela sam da ih što pre zaboravim...

2.

Ja ne mogu započinjati s Vama nikakve igre, jer se naša srca nikad ne bi razumela, i šta bih ja onda, čak i da se zagledam u Vaše oči? Ne bi me mogla ni jedna ruka utešiti, tako da zaboravim na gubitak male, a u stvarni toliko velike, i uzvišene nade.

3.

Ja nisam više u stanju da krotim i obuzdam svoju krv, i da je umirujem tihim šapatom o boljim vremenima koja moraju jednom doći. Jer ono što stvarno jeste, bez svake sumnje, to je da Vreme prolazi, i da mi je sve teže preživeti i podneti Dan, među svetom sa kojim se već odavno ne poznajem. Sve sam ispitala i proveravala po nekoliko puta: moj Dan se lomi i od njega ništa ne ostaje, taj pomahnitall i nemoćni Dan. I moja krv se bunji, muči se, i besni. Niko je više ne može zadržati ni zaustaviti. Ponekad je na samom domaku mog uma i srca. Da bih se spasla, moram joj se sasvim pokoriti, i prikloniti njenim zahtevima. Ne smem nikada pomešati Dan i Noć (Noć koja čuva moju svetlost), a to je borba na koju nisam pristala dobrovoljno.

4.

Kad se vratim u ovu sobu, umorna od putovanja po dalekim zemljama, koja su samo na polasku obećavala nadu, željna sam mira i odmora. Ali uzaludna je moja namera da zaspim, i često dočekam zoru budna. Jer muči me i onespokojava misao i daljina. Na umu imam Dunav i saznanje o sopstvenoj smrtnosti, onom poslednjem uzdahu kada će se zaustaviti moja krv, i za večita vremena ugasiť sjaj u mojim očima.

Dunav, ta ogromna i nemeđljiva voda, sa kojom se niko smrtni ne sme porediti, ni usuditi. Od koje se čitavog života čuvamo i zaludno verujemo u spasonosnu i zaštitničku moć naših udobnih soba. Soba, u koje se zatvaramo još odmah svečera, i zaključavamo tako svoj mali strah i nemoć, jer samo Dunav teče kroz sve ljudske večnosti.

I prolazeći kroz Vreme, jednako moćan, a naoko nehajan, tu pokraj nas, opomena je Čoveku da se ne zaboravi, i da zna da se mora vratiti Zemlji, svome početku i jedinom ishodištu. Jer kako je Voda krotila sebe samu, dok nije počela da teče mirna u svome koritu, tako i Čovek da bi ostao, da bi zadobio mir i spokojstvo, ma koliko zalutao u strastima, i besomućnoj jurnjavi za onim što mu nije dato, mora se zaustaviti i, najzad, potražiti svoju meru kojom je određen, a samim tim i zadužen na samom početku.

I čemu tolika putovanja, pitam se? Da li, mi zbilja, nedostaje hrabrosti da se okrenem prema sopstvenoj sudbini?

»polja« — časopis za kulturu, umetnost i društvena pitanja

uređuju: dr sergej flere, dr momčilo grubač, zorica stojanović, julijan tamaš, jaroslav turčan (glavni i odgovorni urednik) i jovan zivlak / tehnički i likovni urednik cvetan dimovski / sekretar radmila gikić / članovi izdavačkog saveta: lazar elhart, dr sergej flere, radmila gikić, mr mihailo harpanj (predsednik), branslav panić, dr jože pogačnik i jaroslav turčan / izdaje tribina mladih, novi sad, katolička porta 5, telefon 43-196 / rukopise slati na adresu: redakcija »polja«, novi sad, poštanski fah 190 / godišnja pretplata 50 dinara, za inostranstvo dvostruko / žiro-račun 65700—603—997 kod novosadske banke u novom sadu / lektor jovan zivlak / korektor raša perić / meter miroslav pešić / štampa »prosveta«, novi sad, stevana sremca 13.

na osnovu mišljenja pokrajinskog sekretarijata za nauku, obrazovanje i kulturu broj 413—152/73 časopis je oslobođen poreza na promet proizvoda i usluga.